

maal, som jeg forbeholder mig, hvis jeg finder det fornødent, at gjentage ved hver paafølgende Lov, hvad der er den særlige Grund til, at denne lille Moselov ikke er bleven os forelagt strax ved Rigsdagens Sammenkomst. Tørvemoserne have været til idetmindste siden Dronning Gunilds Tid, og at de ikke ere indbefattede under Udskiftningslovene, have vi vidst siden 1781. Det er endogsaa notorisk, at selve dette Lovudkast har været betænkt omtrent paa samme Maade, som det nu er forelagt, siden Begyndelsen af Aaret; thi da blev der udsendt trykte Circulærer til derover at afgive Betænkning, og selve Redactionen af Paragrapherne, naar man først er enig om, hvad man vil sige, er virkelig et Arbejde, som kan udmaales i Timeviis. Jeg skønner saaledes ikke, at man paa nogen Maade kan sige, at Moserne ere komne bag paa os, saaledes som f. Ex. Pengekrisen kom bag paa os. Thi det vil jeg finde berettiget, at man ikke kan forelægge en Lov, førend de Omstændigheder, der fremkalde Loven, have gjort det nødvendigt. Men her er det et gammelt Tilfælde, der foreligger, en Sag, hvis Afhjælpning man har været betænkt paa for længe siden, og jeg kan altsaa ikke uden særlige Oplysninger indsee, hvorfor vi først nu faae denne Lov, efterat, som sagt, omtrent Halvdelen af Tiden for Rigsdagens Samværen er forløben. Jeg indrømmer, at en slig forsinket Behandling af Love vilde være mindre søelig, hvis man i den mellemliggende Tid havde været stærkt optagen af andre Arbejder; thi enten vedkommende Sager havde maattet ligge i et af Ministeriernes Contoirer eller i Udvalg i Thingene, vilde jo forsaavidt være ligegyldigt; men jeg troer ikke at have sagt noget Overrevent, naar jeg siger, at den forløbne Maaned af Landsthingets Virksomhed har været temmelig nær aldeles spildt for det Offentliges Lær, saavel som for ethvert af Medlemmernes private Anliggender. Jeg skal forbeholde mig at udtale mig om selve Lovudkastet, naar dette Spørgsmaal maatte være blevet besvaret.

Indenrigsministeren: Ja, dette Spørgsmaal vil jeg meget kort besvare. Det har ikke været mig muligt at fremlægge denne

Lov førend nu; det vilde have været mig meget kjær, om jeg kunde have forelagt den strax i Begyndelsen af Sessjonen; men min Tid har været optagen ved saa mange andre Forretninger, at jeg ikke, førend efter Rigsdagssessionens Begyndelse, har kunnet faae Leilighed til at gennemgaae Sagen, der ikke er saa ubetydelig, som den ærede Taler har antaget; saasnuart jeg har kunnet faae den færdig, er den bleven forelagt.

Nørgaard: Nærværende Udcast til Lov angaaende Tørvemosers Udskiftning m. B. angaaer jo ogsaa, som sees af Lovens Titel, andre betydelige Strækninger af Eiendomme end Tørvemoser. Det har forekommet mig, at de første Linier i den første Paragraph ere holdte vel meget i det Specielle i Udtrykket, naar der er talt om saadanne Steder, „hvor der vel findes Tørvjord, men i ringe Mængde eller af slet Bessaffenhed.“ Jeg troer, det er mindre heldigt, naar Taleren er om saa forskellig Slags Jord, saa bestemt at nævne nogle uden at være istand til at betegne dem alle, og desuden vil det jo ikke sjældent træffe, at den Tørvjord, som een Mand kan ansee for liden og ubetydelig, kan en anden Mand ansee for meget betydelig; det beroer tildeels paa Enhvers Trang eller Forbrug, og jeg troer, at der i denne Henseende kunde opstaae mange Anledninger til Kjendelser om Eiendommens større eller mindre Godhed, som man kunde undgaae, dersom man paa det Sted benyttede sig af mere almindeligt Udtryk til at betegne Paragraphens Indhold. — Jeg seer desuden vel af dette Lovudkasts § 10, at, hvad der ikke findes omtalt i denne Lov, skal afgjøres efter de ældre Bestemmelser; men jeg kan ikke negte, at jeg synes, at det var ønskeligt, at der i selve Loven indeholdtes nogle flere specielle Bestemmelser af dem, som man nu skal søge i de ældre Love. Jeg vil anføre nogle Exempler herpaa. Der staaer saaledes i den første Paragraph, at „enhver Lodsseier skal være berettiget til at fordrø sig sin Andeel i en Fællessejendom særskilt udlagt.“ Jeg troer nu imidlertid, at Meningen er, at ikke alene enhver Lodsseier med Hartorn, men at ogsaa enhver Hunsmand maa gjøres deelagtig i Udparcel-